ശ്രീഗർഗസംഹിതാ

അശ്വമേധഖണ്ഡഃ - ഏകോനത്രിശോƒധ്യായഃ

യാദവാനാമസുരഗണൈഃ സഹ യുദ്ധമ് -

ശ്രീഗർഗ ഉവാച -
അഥ യുദ്ധായ രാജേംദ്ര ചത്വാരഃ കില മംത്രിണഃ ..
ദൈത്യകോടിസമായുക്താ നിർജഗ്മുർദംശിതാഃ പുരാത് ..1..
സർവേ ഹി ധന്വിനഃ ശൂരാ വിദ്യാധരസമാഃ കില ..
ഖഡ്ഗൈ: ശൂലൈർഗദാഭിശ്ച പരിഘൈർമുദ്ഗരൈർനൃപ ..2..
ഏകഘ്നീഭിർദശഘ്നീഭിഃ ശതഘ്നീഭിർഭുശുണ്ഡിഭിഃ ..
കുംതൈശ്ച ഭിംദിപാലൈശ്ച ചക്രസായകശക്തിഭിഃ ..3..
സംയുതാഃ സർവശസ്ത്രൈശ്ച ലൗഹകംചുകമംഡിതാഃ ..
രഥൈർഗജൈസ്തുരംഗൈശ്ച ഗവയൈർമഹിഷൈർമൃഗൈഃ ..4..
ഉഷ്ട്രൈഃ ഖരൈഃ സൂകരൈശ്ച വൃകൈഃ സിംഹൈശ്ച ക്രോഷ്ടുഭിഃ ..
മഹാഗൃധ്രൈഃ ശംഖചില്ലൈർമകരൈശ്ച തിമിംഗിലൈഃ ..5..

ഏതൈശ്ച വാഹനൈ രാജൻസംയുക്താ
രണകർകശാഃ ..
ശംഖദുംദുഭിനാദേന വീരാണാം ഗർജനേന ച ..6..
ശതഘ്നീനാം ച ശബ്ദേന ചചാല വസുധാ ഭൃശമ് ..
ഇത്ഥം ഭയംകരീം സേനാമസുരാണാം വിലോക്യ ച ..7..
ഭയം പ്രാപുഃ സുരാഃ സർവേ മഹേന്ദ്രധനദാദയഃ ..
യാദവാസ്തേഽപി ബലിനോ നിർജിതാ യൈശ്ച ഭൂഃ
പുരാ ..8..
വിഷണ്ണമനസോഽഭൂവന്ദൈത്യസേനാം നിരീക്ഷ്യ ച ..
പ്രദ്യുമ്നേന രാജസൂയേ ചംദ്രാവത്യാം പുരാ നൃപ ..9..
യാദവേഭ്യഃ പ്രകഥിതം യന്നീതിർധൈര്യവർദ്ധനമ് ..
തത്സർവം കഥയാമാസ യദുഭ്യഃ കാർഷ്ണിജഃ പുനഃ
..10..
ഗർഗ ഉവാച -
ഇതി ശ്രുത്വാ ച യദവഃ ശസ്ത്രാണി ജഗൃഹുസ്ത്വരമ് ..
മൃത്യും വരം മന്യമാനാ വിജയാച്ച പലായനാത് ..11..
തതഃ സമഭവദ്യുദ്ധം ദൈത്യാനാം യദുഭിഃ സഹ ..
പാംചജന്യേ ച ലംകായാം രക്ഷസാം കപിഭിര്യഥാ ..12..
രഥിനോ രഥിഭിസ്തത്ര പത്തിഭിഃ പത്തയോ മൃധേ ..
ഹയാ ഹയൈരിഭാശ്ചേഭൈര്വ്യുയുധുസ്തേ പരസ്പരമ്
..13..
കേചിദ്വൈ ദംതിനോ മത്താഃ
ശുണ്ഡാദണ്ഡൈരിതസ്തതഃ ..
ജഘ്നൂ രഥാംസ്തുരംഗാംശ്ച വീരാന്രാജന്മഹാമൃധേ
..14..
ശുണ്ഡാദണ്ഡൈഃ സംഗൃഹീത്വാ
രഥാൻസാശ്വാൻസസാരഥീൻ ..
നിപാത്യ ഭൂമാവുത്ഥാപ്യ ഗഗനേ ചിക്ഷിപുർബലാത്
..15..

കാംശ്ചിന്മമർദുഃ പാദാഭ്യാം സംവിദാര്യ കരൈർദ്വൈഃ ..
സാക്ഷതാശ്ച ഗജാ രാജൻപ്രധാവംതോ രണാംഗണാത് ..16..
തുരഗാസ്തത്ര ധാവംതഃ സവീരാസ്തേ നൃപേശ്വര ..
ഉല്ലംഘയംതശ്ച രഥാൻപ്രോത്പതംതോ ഗജാൻപ്രതി ..17..
അംബഷ്ഠം ഗജിനം യുദ്ധേ മർദ്ദയംതശ്ച സിംഹവത് ..
ഉത്പതംതശ്ച തുരഗാ ഗജവൃംദം മഹാബലാഃ ..18..
അസിപ്രഹാരം കുർവംതോ വിദാര്യ ച രിപൂൻബഹൂൻ ..
വാജിപൃഷ്ഠേ ന ദൃശ്യംതേ തേ ദൃശ്യംതേ നടാ ഇവ ..19..
കേചിദ്വീരാസ്തു ഖഡ്ഗൈശ്ച ദ്വിധാകുർവംസ്തുരംഗമാൻ ..
കേചിദ്ദംതാൻസംഗൃഹീത്വാ കുമ്ഭേഷു കരിണാം ഗതാഃ ..20..
തുരഗസ്ഥാഃ ക്വേഽപി ബലം സംവിദാര്യ വിനിർഗതാഃ ..
ഖഡ്ഗവേഗൈഃ കംജവനം ലീലാഭിർവായവോ യഥാ ..21..
ബഭൂവ തുമുലം യുദ്ധമദ്ഭുതം രോമഹർഷണമ് ..
ബാണൈർഗദാഭിഃ പരിഘൈഃ ഖഡ്ഗൈഃ ശൂലൈശ്ച ശക്തിഭിഃ ..22..
യുദ്ധേ ഗജാശ്ച ഗർജംതി ഹർഷംതി തുരഗാ ഭൃശമ് ..
ഹാഹാ വീരാഃ പ്രകുർവംതി നദംതി രഥനേമയഃ ..23..
സൈന്യപാദരജോവൃന്ദൈരംധീഭൂതം നഭോഽഭവത് ..
തത്ര സ്വീയോ ന പാരക്യോ ദൃശ്യതേ ച മൃധാംഗണേ ..24..
പരസ്പരം ച ബാണൗഘൈഃ കേചിദ്വീരാ ദ്വിധാ കൃതാഃ ..

തിര്യഗ്ഭൂതാ രഥാ യുദ്ധേ നിപേതുഃ പാദപാ ഇവ ..
വീരോപരി ഗതാ വീരാ ഹയോപരി ഹയാശ്ച വൈ ..25..
ഉത്പേതുസ്തത്ര ശൂരാണാം കബംധാശ്ച ഭയംകരാഃ ..
പാതയംതോ ഖഡ്ഗഹസ്താ ഹയാൻ വീരാന്മഹാരണേ ..26..
ഹസ്തിനാം ഭിന്നകുംഭാനാം മൗക്തികാ നിപതന്തി ഖാത് ..
ശസ്ത്രാംധകാരേ പ്രധനേ രാത്രൗ താരാഗണാ ഇവ ..27..
തതശ്ച സേനയോർമധ്യേ രുധിരാണാം നദീ ഹ്യഭൂത് ..
വേതാലാഃ ശിവമാലാർഥം ജഗൃഹുസ്തേ ശിരാംസി ച ..28..
മൃഗേംദ്രസ്ഥാ മഹാകാലീ ഡാകിനീഭിഃ സമാഗതാ ..
കപാലേനാപി രുധിരം പിബംതീ ദൃശ്യതേ മൃധേ ..29..
ഡാകിന്യോ രുധിരം തപ്തം പായയംത്യഃ സുതാന്മൃധേ ..
മാരോദീരിതി വാദിന്യോ നേത്രാണ്യപി തദാ മൃജൻ ..30..
വിദ്യാധര്യസ്ത്വംബരസ്ഥാ ഗംധർവ്യോഽപ്സരസസ്തഥാ ..
ക്ഷത്രധർമസ്ഥിതാഞ്ഛൂരാന്വവ്രിരേ ദേവരൂപിണഃ ..31..
പരസ്പരം കലിരഭൂത്താസാം പത്യർഥമംബരേ ..
മമാനുരൂപോ നായം വ ഇതി വിഹ്വലചേതസാമ് ..32..
ക്വേഽപി ശൂരാ ധർമപരാ രണാദ്രാജന്ന ചാലിതാഃ ..
ജഗ്മുസ്തേ വൈഷ്ണവം ലോകം ഭിത്വാ തപനമംഡലമ് ..33..
കേചിദ്വീരാ മഹായുദ്ധം ദൃഷ്ട്വാ യുദ്ധാത്പലായിതാഃ ..
തപ്തബാലുകമാർഗേണ ജഗ്മുസ്തേ നിരയം നൃപ ..34..
ഏവം ദൈത്യാന്മഹാവീരാഞ്ജഘ്നുഃ സർവേ

യദുത്തമാഃ ..
തഥാ യദൂന്മഹായുദ്ധേ നാനാശസ്ത്രൈശ്ച ദാനവാഃ ..
35..
രണേ മൃത്യും ഗതാഃ സർവേ രാജന്ദൈത്യാശ്ച കോടിശഃ
..
തഥാ മൃത്യും ഗതാ യുദ്ധേ യാദവാശ്ച സഹസ്രശഃ ..36..
ബാണാംധകാരേ സംജാതേഽനിരുദ്ധോ ധന്വിനാം വരഃ ..
ഊർധ്വകേശേന യുയുധേ യഥാ വൃത്രേണ വാസവഃ
..37..
നംദേന ച ഗദോ രാജൻസിംഹേന വൃക ഏവ ച ..
കുശാംബേന ച സാംബോ വൈ യുയുധേ
രണമണ്ഡലേ ..38..
ഏവം പരസ്പരം യുദ്ധം ബഭൂവ തുമുലം മഹത് ..
ഊർധ്വകേശസ്തദാ രാജന്ധനുഷ്ടംകാരയന്മുഹുഃ
..39..
കാർഷ്ണിജം താഡയാമാസ നാരാചൈർദശഭിർമൃധേ
..
താൻപ്രചിച്ഛേദ ഭഗവാന്ധന്വീ രുക്മാവതീസുതഃ ..40..
ഊർധ്വകേശഃ പുനസ്തസ്യ കവചേ സായകാന്ദശ ..
നിചഖാന സ്വർണപുംഖാൻഭിത്വാ വർമ തനൗ ഗതാൻ
..41..
ചതുർഭിശ്ച ശരൈസ്തസ്യ ജഘ്നാന ചതുരോ ഹയാൻ
..
ചിച്ഛേദ ബാണൈർവിംശദ്ഭിഃ കോദംഡം സഗുണം
പരമ് ..42..
അനിരുദ്ധസ്യ രാജേംദ്ര ബല്വലസ്യാനുഗോ ബലീ ..
അനിരുദ്ധസ്തു തം ത്യക്ത്വാ രഥം ചാന്യം സമാരുഹത്
..43..
ശക്രദത്തം നൃപശ്രേഷ്ഠ പ്രതിശാർങ്ഗധരോ മഹാൻ ..

കൃഷ്ണദത്തേ ച കോദംഡേ ശരമേകം നിധായ ച ..44..
തദ്രഥേ നിചഖാനാഥ രുഷാഢ്യോ ഹസ്തലാഘവാത് ..
സായകസ്തദ്രഥം നീത്വാ ഭ്രാമയിത്വാ ഘടീദ്വയമ് ..45..
ഗഗനാത്പാതയാമാസ കാചപാത്രം യഥാർഭകഃ ..
അംഗാരവദ്രഥസ്തസ്യ വിശീർണോƒഭൂദ്ധയാശ്ച വൈ
..46..
സസൂതാശ്ച നൃപശ്രേഷ്ഠ പംചതാം പ്രാപുരഗ്രതഃ ..
ഊർധ്വകേശസ്തു പതനാന്മൂർച്ഛിതോƒഭൂദ്രണാംഗണേ
..47..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം ഹയമേധഖണ്ഡേ
യാദവാസുരസംഗ്രാമവർണനം
നാമൈകോനത്രിംശോƒധ്യായഃ ..29..

ഹരിഃ ഓം തത്സച്ഛ്രീകൃഷ്ണാർപണമസ്തു ..

GO TOP